

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)
Національна та міжнародна економічна безпека

Розробник: Чернова О.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Національна та міжнародна економічна безпека
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	<i>Викладач:</i> Чернова Ольга, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 476 (навчальний корпус № 4) e-mail: olha.chernova@pdaa.edu.ua, https://www.pdau.edu.ua/people/chernova-olga-vadymivna-0
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	292 Міжнародні економічні відносини <i>ОПП Міжнародні економічні відносини</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	<i>Перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Національна та міжнародна економічна безпека»:</i> «Теорія міжнародних відносин», «Економічна політика та міжнародний агробізнес», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародне право», «Міжнародний бізнес», «Міжнародна економічна діяльність України», «Міжнародні відносини та світова політика»

Заплановані результати навчання:

Мета навчальної дисципліни: формування теоретичних знань та здобуття практичних навичок щодо виявлення викликів і загроз національній та міжнародній економічній безпеці, формування компетенцій з аналізу причин, що провокують економічні ризики, та визначення заходів, що можуть бути застосовані для забезпечення безпеки розвитку суспільства.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- сформувані знання щодо концептуально-історичного пояснення сутності національної та міжнародної безпеки;
- надати знання щодо інституціоналізації відносин у сфері національної та міжнародної економічної безпеки;
- забезпечити системний підхід до розуміння економічної безпеки на національному, міжнародному та глобальному рівнях;

- надати знання щодо зовнішньоекономічної (національна) безпеки України;
- надати знання щодо економічної безпеки у галузево-секторальному аспекті (енергетичної, продовольчої, екологічної, інформаційної тощо);
- сформувати знання про регіональна економічна безпека і засади її забезпечення;
- пояснити зміст і причини економічних суперечностей глобалізованого світу, глобальних викликів, проблем і ризиків.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові:

ФК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК 13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК 18. Здатність розуміти основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституціональної структури, напрямів соціальної, міграційної та зовнішньоекономічної політики держав.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН 27. Володіти методикою аналізу, моделювання та прогнозування соціальних та економічних явищ і процесів на різних рівнях управління у сфері міжнародних відносин

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади формування та розвитку міжнародної і національної економічної безпеки.

Тема 2. Зовнішньоекономічна (національна) безпека країн.

Тема 3. Міжнародна регіональна економічна безпека.

Тема 4. Економічна безпека глобалізованого світу.

Тема 5. Міжнародна та національна енергетична безпека.

Тема 6. Міжнародна та національна продовольча та екологічна безпека.

Тема 7. Міжнародна та національна фінансова безпека. Економічна кібербезпека.

Тема 8. Україна в системі міжнародної економічної безпеки

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (292МЕВ_БД_2022)			
	усього	у тому числі		
Л		Сем	с.р.	
Тема 1. Теоретичні засади формування та розвитку міжнародної і національної економічної безпеки.	9	2	2	5
Тема 2. Зовнішньоекономічна (національна) безпека країн.	9	2	2	5
Тема 3. Міжнародна регіональна економічна безпека.	9	2	2	5
Тема 4. Економічна безпека глобалізованого світу.	9	2	2	5
Тема 5. Міжнародна та національна енергетична безпека.	14	2	2	10
Тема 6. Міжнародна та національна продовольча та екологічна безпека.	14	2	2	10
Тема 7. Міжнародна та національна фінансова безпека. Економічна кібербезпека.	12	2	-	10
Тема 8. Україна в системі міжнародної економічної безпеки.	14	2	2	10
Усього годин	90	16	14	60

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	розв'язування тестів	доповідь/реферат/презентація	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	5	5	5	5	5	25

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- *опитування (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

3 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

підготовка доповіді, реферату, презентації (0 – 4 бали):

0 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

1 бал – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

1,5-2 бали – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

3-4 бали – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно,

послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 4 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

3-4 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3,0. Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Списування під час контрольних робіт заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні ресурси

1. Грибіненко О. М. (Гапєєва О. М.). Міжнародна економічна безпека в контексті сталого розвитку: Монографія. – Д. : Середняк Т.К., 2020. 434 с.

2. Економіка та економічна безпека держави. Теорія та практика : Монографічний навчальний посібник / С. Давиденко, О. Єгорова, В. Приходько, П. Матішак, Я. Голоніч, П. Копінець, М. Мачкінова, М. Доброволска та ін. – Ужгород : РІК-У, 2017. 388 с

3. Економічна безпека держави: навчально-методичний посібник / Живко З.Б., Черевко О.В., Копитко М.І., Зачосова Н.В., Живко М.О., Серета В.В., Занора В.О., Бієвець А.В.; за ред. Живко З.Б. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.

4. Кормич Л. І., Краснополська Т. М. Національна безпека в глобалізаційних умовах : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. І. Кормич, Т. М. Краснополська. – Одеса : Фенікс, 2020. 76 с.

5. Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України; за заг. ред. В. Г. Пилипчука: монографія – К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 272 с.

6. Ткачук Т. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: правовий вимір: моногр. – К. : ВД «АртЕк», 2018. 422 с

Допоміжні ресурси

1. Енергетична безпека України: методологія системного аналізу та стратегічного планування : аналіт. доп. / [Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Бобро Д. Г., Сменковський А. Ю., Рябцев Г. Л., Завгородня С. П.] ; за заг. ред. О. М. Суходолі. – Київ : НІСД, 2020. 178 с.

2. Енциклопедичний словник економіста-міжнародника: концептуальні підходи, терміни, визначення, неологізми / П. Т. Саблук, С. О. Гуткевич, М. І. Пугачов та ін. ; за ред. С. О. Гуткевич, М. І. Пугачова. – 2-ге вид., доп. – Київ : НУХТ, 2017. 312 с.

3. Золотар О.О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 446 с.

4. Кормич Л. І. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір : навч. посібник / Л. І. Кормич, М. А. Польовий ; НУ "ОЮА". – Одеса : Фенікс, 2017. 240 с.

5. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції: монографія/ ред.: Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак. – Львів : АТБ, 2018. 303 с.

6. Формування міжнародної економічної безпеки в сучасних умовах: колективна монографія / За заг. ред. О. В. Булатової. – Маріуполь : МДУ, 2020. 255 с

7. McGann J. D. 2020 Global Go To Think Tank Index Report. Think Tanks and Global Society Programm. University of Pensilvania. URL: <https://www.gotothinktank.com/global-goto-think-tank-index>

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі. URL : <http://me.kmu.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL : <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index>

3. Офіційний сайт Верховної ради України. URL : <http://rada.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL : <http://www.wcoomd.org/>

5. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Міжнародної групи протидії відмиванню брудних грошей. URL : <http://www.fatf-gafi.org/>
7. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції. URL : <https://www.interpol.int>
8. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL : <http://mfa.gov.ua/ua>
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL :: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі. URL :: <https://www.osce.org/>
12. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного альянсу. URL : <https://www.nato.int/>
13. Офіційний сайт Ради Безпеки ООН. URL : <https://www.un.org/securitycouncil/>
14. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL : <tp://www.rainbow.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Служби безпеки України. URL : <https://ssu.gov.ua/>